

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMINIŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMINIUS

2002 m. rugsėjo 26 d. Nr. 39 (517) Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Lietuviškajame Haidparke – 3 tūkstančiai patriotų

Rugsėjo 19 d. Vilniuje, „laisvo žodžio centre“, arba lietuviškajame Haidparke – Nepriklausomybės aikštėje, jau nuo ryto rinkosi buvę partizanai, politiniai kaliniai ir tremtiniai iš šešių organizacijų bei kiti patriotiškai nusiteikę piliečiai.

Taip prasidėjo baigiamoji akcija – žygio į Vilnių, pavadinto „Už Lietuvos Nepriklausomybės išsaugojimą, prieš Lietuvos energetikos įmonių pardavimą“ – dalis – protesto mitingas, kuris truko bene tris valandas.

Grupės kovingai nusiteikusių geros nuotaikos žygeivių, nuo pat ankstyvo ryto žygiavusių per šalies miestus ir kaimus perspėti žmonės dėl gresiančio valstybės Nepriklausomybės sumenkimo, rikiavo vėliavas ant Nacionalinės bibliotekos laiptų. Jie pasakojo, kaip miestelių turgaus aikštėse, stotyse, prie mokyklų, savivaldybių platinę proklamacijas. Žmonės, ypač kaimuose, tikrai supranta, kad Lietuva nieko neišloš energetiką patikėdama rusams. Jie noriai ėmė proklamacijas ir pritarė žygio dalyviams. Skeptikų ir piktaiteikiusių tebuvo vienetai. Kaip tik tą dieną buvo baigiamas sandoris dėl „Mažeikių naftos“ akcijų pardavimo ir šalies naftos komplekso valdymo perdavimo Rusijos bendrovei „Jukos“.

Lengviau būtų pasakyti, iš kurių miestų ir miestelių žygeiviai neatvyko. „Tremtinys“ suskaičiavo net 68 įvairių organizacijų ir skyrių vėliavas. Kukliais paskaičiavimais, Nepriklausomybės aikštėje susirinko apie 3 tūkstančiai Lietuvos ateitimi susirūpinusių piliečių. Žmonės atvažiavo pasiruošę, su plakatais. Kaip visada, čia netrūko šmaikštavimo: mitingo dalyviai valdančiuosius tiesiai šviesiai vadino socialkomunistais, pilvažmogiais. Drąsiai sakė, kad atėjus A.Brazauskui į Lietuvą ateina ir rusai.

Mitinge raportavo ne tik žygio dalyviai. Drąsias kalbas drožė Seimo nariai P.Jakučionis, R.Juknevičienė, A.Stasiškis, V.Landsbergis ir kiti visuomenės veikėjai.

Žmonėms labai patiko monsinjoro A.Svarinsko priekaištai šalies premjerui dėl jo antros santuokos ir raginimas buvusiams politiniams kaliniams ir tremtiniams kuo dažniau eiti į viešumą ir išsakyti svarią savo nuomonę.

Algirdo Marcinkevičiaus nuotr.

Rusai neinvestuoja į saldinių gamybą

LPKTS pirmininkas P.Jakučionis dėkojo susirinkusiems už atliktą pilietinę pareigą tėvynei ir sakė, kad reikalas, dėl kurio surengė protesto akciją, yra nepaprastai svarbus.

„Pradėjo kauptis debesys, gresiantys laipsniškam suvereniteto netekimui ir Nepriklausomybės sumenkimui. Nuo sumenkimo iki praradimo – tik vienas žingsnis. Prisiminkime – 1939-1940 metais SSRS (o šiandien Rusija) žingsnis po žingsnio metodiškai griovė Nepriklausomybės rūmą. Primetė Bendradarbiavimo sutartį. Įvedė karines įgulas. Privertė pašalinti jai netinkamus ministrus ir saugumo vadovą, net jį areštuoti. Po to ėjo serija ultimatumų ir tik tada – okupacija.“

Dabar - Vakarų kapitalo išvairymas ir Rusijos kapitalo atėjimas. Ne į alaus, riestainių ar saldinių gamybą, bet į valstybei svarbiausią – energetikos sektorių. Nuo šio sektoriaus priklauso visas šalies ūkis ir gyventojų gerovė. Kieno rankose energetika – to ir valdžia“, - sakė P.Jakučionis.

Jis gėdino ūkio viceministrą Nerijų Eidukevičių, kad šis nevykusiai maskuoja Rusijos tikslus teigdamas, jog po „Mažeikių naftos“ perėmimo rusai turės tik 8 proc. investicijų į Lietuvos ūkį.

(keliami į 3 psl.)

Jonas KUNDROTAS

Kas valdo energetiką – tas daro įtaką politikai

Rugsėjo 18 d. Kaune, LPKTS būstinės salėje, įvyko „Energetikos forumas“. Jame dalyvavo mokslininkai iš Lietuvos energetikos instituto, Kauno miesto savivaldybės atstovai, AB „Kauno energija“ vadovai, įvairių politinių partijų nariai, gausus miesto visuomenės būrys. Buvo aptartos Lietuvos ir Kauno miesto energetikos problemos, Kauno šiluminės elektrinės pardavimo Rusijos koncernui „Gazprom“ pasekmės.

Forumą vedė Baltijos energetinių sistemų tyrimo asociacijos viceprezidentas Arimantas Dragūnevičius. Jis atkreipė dėmesį, kad didžiosios rusų kompanijos yra priklausomos nuo savo valstybės. Rusija niekaip negali susitaikyti su 1991 metų praradimais, todėl dabar bando grįžti per ekonomiką perimant turtą, ypač – energetiką. Kas valdo energetiką, tas daro įtaką politikai. Pasak A.Dragūnevičiaus, privatizuojant energetikos objektus, būtina turėti valstybės interesus atitinkančias strategines nuostatas. Privatizavimas turi vykti skaidriai, kad neliktų neaiškumų ir įtarimų. Privatizuojant Kauno elektrinę rusų ir suomių pasiūlymai buvo beveik vienodi. Rusų vadovaujamas konsorciumas, kuriame pagrindinį vaidmenį turi koncernas „Gazprom“, nugalėtoju buvo paskelbtas tik todėl, kad pasiūlė didesnes investicijas į elektrinę nei suomiai. Kauno elektrinės išplėtimas yra problematiškas, tad šis motyvas negali būti laikomas „Gazprom“ pranašumu prieš „Fortum“. Juo labiau kad pačios elektrinės išplėtimo planai jau peržengia miesto savivaldybės kompetencijos ribas.

(keliami į 4 psl.)

Aktualijos

■ Tėvynės sąjungos (LK) frakcija atsižvelgdama į augančias spekuliacijas dėl sutarčių, susijusių su „Williams“ ir „Jukos Finance“ investicijomis į „Mažeikių naftą“, rugpjūčio mėn. kreipėsi į Ministrą Pirmininką A.Brazauską kviesdama išslaptinti 1999 ir 2000 metų sutartis arba bent jau tas sutarčių dalis, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai susiję su akcijų pardavimo ir valdymo teisės perdavimo reglamentavimu.

Ministras Pirmininkas į šį kreipimąsi nereagavo. Ūkio ministerija pasirašytų sutarčių kopijas Seimo slaptosios raštvedybos raštinei pažadėjo pateikti tik po to, kai Seime ypatingos skubos tvarka buvo nutarta „Jukos Finance“ perduoti „Williams“ turėtą teisę Mažeikių naftos perdirbimo bendrovei.

■ Centro sąjunga inicijuoja 50 tūkst. parašų rinkimo akciją. Jei pavyks surinkti tiek parašų, Seimas privalės svarstyti piliečių teikiamas naujas Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo pataisas. Jos numato dalinių pensijų mokėjimą priešpensinio amžiaus nedirbantiems žmonėms.

■ Varšuvoje 10 kandidačių į Europos Sąjungą aptars paskutinį derybų etapą. Manoma, kad šalių kandidačių atstovai pasirašys bendrą pareiškimą, kuriame ketinama patvirtinti pasiryžimą iki metų pabaigos sėkmingai baigti derybas su ES.

■ Nepaisant Lietuvos delegacijos atstovų prieštaravimo, Strasbūre posėdžiavęs Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos Žmogaus teisių ir teisės reikalų komitetas pritarė siūlymui paraginti Lietuvą suteikti Rusijos piliečiams galimybę be vizų tranzitu keliauti į Kaliningrado sritį ir iš jos.

■ JAV Niu Džersio valstijos Generalinė Asamblėja rugsėjo 23 d. visais balsais priėmė Lietuvos, Latvijos ir Estijos narystę NATO remiančią rezoliuciją. Joje JAV prezidentas Dž. Bušas ir Kongreso nariai raginami paremti Lietuvos, Latvijos ir Estijos narystę NATO.

■ Irakas gali per 45 minutes panaudoti masinio naikinimo ginklus, apie tai paskelbė Didžioji Britanija.

Protesto akcija Kaune

Rugsėjo 18 d. prie Kauno savivaldybės LPKTS surengė protesto akciją prieš Lietuvos energetikos įmonių pardavimą Rusijai. Joje dalyvavo LPKTS tarybos bei valdybos, Kauno skyriaus nariai, prisijungė ir kauniečiai. Tie, kuriems svarbūs energetinių objektų privatizavimo reikalai.

Mitingą pradėjo LPKTS valdybos pirmininkas A.Lukša:

- Ateinantys dveji metai žada būti lemtingi Lietuvos integracijai į euroatlantines struktūras, laukiame pakvietimo stoti į NATO. Sėkmės atveju Lietuva ištrūktų iš Rusijos politinės įtakos zonos, tačiau šios šalies politikai vis dar siekia mūsų šalį valdyti nuperkant stambiausias energetikos įmones, - sakė A.Lukša. - Jei tai įvyktų, Lietuva netektų savo energetinio sektoriaus, lemiančio šalies ūkio raidą. Tarkime griežtą "ne!" ir stabdykime energetikos įmonių pardavimą Rusijai. Lietuvos jaunime, pasirink, ar

būsi svetimos valstybės vasalas, ar - savos nepriklausomos valstybės kūrėjas.

LPKTS tarybos pirmininkė ekonomikos dr. V.Briedienė kreipdamasi į susirinkusius apibendrinio privatizavimo Lietuvoje eigą. Kalbėdama apie strateginių šalies objektų privatizavimą - tokių, kaip dujų, naftos, kurie gali būti atiduoti į Rusijos rankas - V.Briedienė sakė:

- Nepriklausomybė - dar ne tai, jog mes ją paskelbėme. Šiandien privalome siekti ekonominės nepriklausomybės, nes tapsime priklausomi nuo stambaus Rusijos kapitalo, jei dabar jai atiduosime pagrindinę energetikos šaką - naftą, dujas ir visą energetikos sistemą.

Prieš Lietuvos energetikos įmonių pardavimą Rusijai pasisakė Nepriklausomybės akto signataras P.Varanauskas, LPKTS Garliavos sk. pirmininkas M.Babonas, Lietuvos politinių kalinių partijos atstovas J.Dailidė ir kiti.

- Tylėjimas tada, kai atei-

na laikas protestuoti, paverčia žmones bailiais, - sakė LPKTS valdybos pirmininko pav. J.Marcinkevičienė. - Tai sakydama remiuosi amerikiečių rašytojo žodžiais. Tas laikas - protestuoti - atėjo. Po 12 nepriklausomybės metų visa, ką Lietuva iškovoję, dabartinė Vyriausybė ir Seimo dauguma vienu mostu nubraukia. Prasidėjo Lietuvos nepriklausomybės demontavimas, nes vyksta apgalvota ir iš anksto suplanuota mūsų valstybės ateities bei jos interesų išdavystė. Mums, Laisvės kovų dalyviams, politiniams kaliniams ir tremtiniams, nereikia aiškinti, kad Rusija pasikeitė, kad ji jau nebe ta...

Protesto akcijos organizatoriai pakvietė visus atvykusius prie Kauno savivaldybės dalyvauti žygyje į Vilnių. Jis įvyko kitą dieną - spalio 19-ąją.

Asta ŠAUKĖNAITĖ
Algirdo Marcinkevičiaus
nuotr. mitingas prie Kauno savivaldybės

Ingrida VĖGELYTĖ

Žinios iš Seimo

Konservatorė žygi į Vilnių tęsė Seime

Buyusių partizanų, politinių kalinių ir tremtinių žygi į Vilnių pratęsė Seimo narė Rasa Juknevičienė. Tik jau ne mitinge, o Seimo konferencijų salėje. Čia ji kritikavo Vyriausybę, kuri, pasak konservatorės, nesima veiksmų, kuriais būtų užtikrinta Rytų ir Vakarų interesų pusiausvyrą šalies energetikoje. R.Juknevičienė paragino pagrindines politines jėgas bendrai tartis dėl šio sektoriaus ateities.

Rugsėjo 23 d. spaudos konferencijoje konservatorė sakė, kad jeigu Vyriausybė ir valdančiosios partijos artimiausiu metu nesiims iniciatyvos sukviesti parlamentinių partijų vadovų ir paaiš-

kinti Vyriausybės planų dėl įmonės "Lietuvos dujos" privatizavimo, elektros energetikos sektoriaus ateities, visuomenėje kils "vis daugiau nepasitikėjimo, įtampos ir susiskaldymo. Dabartinė Vyriausybės pozicija skatina didelę dalį visuomenės tokiems veiksams", - sakė politikė.

Pasak jos, šiuo metu tai pačiai politinei jėgai antrą kartą esant valdžioje priimami vienvaldiški, uždari ir slapti sprendimai. "Klausimas iš tikrųjų nėra paprastas. Europa yra per daug pasyvi mūsų energetinės nepriklausomybės klausimu. Žmonės daugiau girdi apie Europos rūpinimąsi homoseksualistais, kitais dalykais, tačiau nieko negirdi, ar Europos Sąjungai rūpi Baltijos šalių energetikos nepriklausomumas", - pabrė-

žė R.Juknevičienė.

Rusijos dujų bendrovė "Gazprom", kuri su partneriais įsigijo Kauno elektrinę, yra realiausia kandidatė įsigyti trečdalį "Lietuvos dujų" akcijų, o Rusijos naftos bendrovė "Jukos" perėmė iš JAV bendrovės "Williams International" trečdalį "Mažeikių naftos" koncerno akcijų ir teisę valdyti įmonę. Vyriausybė teigia negalinti užkirsti kelio "Jukos" perimti "Mažeikių naftos" valdymą, kurį reglamentuoja 1999 metais tuometinės konservatorių Vyriausybės pasirašytos sutartys. R.Juknevičienės nuomone, susidaro išpūdis, kad socialdemokratų dominuojama Vyriausybė yra patenkinta besiklostančia situacija, nes nuolankiai sako visiems, kad nėra kitos išeities.

(keliami į 3 psl.)

LR Prezidentui
LR Seimui
LR Vyriausybei

Peticija

Mes, žygio į Vilnių "Už Lietuvos Nepriklausomybės išsaugojimą, prieš Lietuvos energetikos įmonių pardavimą Rusijai" dalyviai, susirinkę Lietuvos Respublikos sostinėje Vilniuje, Nepriklausomybės aikštėje, 2002 m. rugsėjo 19 d. reiškiamo mūsų didelį susirūpinimą dėl realaus pavojaus Lietuvos valstybingumui, kylančiam dėl Vyriausybės veiksmų skubiai parduodant didžiausias energetikos įmones Rusijos koncernams.

Rusijos kompanijai perleistas "Mažeikių naftos" koncerno valdymas ir kontrolinis akcijų paketas. Valstybinės Rusijos kompanijos perima Lietuvos dujų ūkį, įsigyja elektrines. Apie 90 proc. pirminės energijos (energijos šaltinių ir žaliavos) Lietuva gauna iš vienintelio tiekėjo - Rusijos. Lietuvos energetikos perdavimas Rusijos kapitalui sudaro sąlygas augančiai Rusijos ekonominei ir politinei įtakai, kelia realią grėsmę Lietuvos suverenitetui. Jau dabar Rusija nesivaržydama, tarsi satelitinei valstybei, bando diktuoti Lietuvai savo sąlygas dėl bevizio keleivių tranzito, readmisijos sutarties pasirašymą, sienos sutarties ratifikavimą naudoja kaip politinio spaudimo priemonę. Atmeta Lietuvos gyventojų nusavintų indėlių grąžinimą, atmeta okupacijos fakto pripažinimą ir okupacijos padarytos žalos atlyginimo problemų svarstymą.

Žygio ir mitingo dalyviai konstatuoja, kad sunkiai iškovotai Lietuvos Nepriklausomybei iškilo pavojus, ir reikalauja:

- nedelsiant imtis priemonių Lietuvos Nepriklausomybei saugoti ir sustabdyti Lietuvos pavertimo Rusijos protektoratu procesą; surasti šio Lietuvos ateities ir interesų išdavystės proceso iniciatorius ir vykdytojus ir patraukti juos atsakomybėn;
- vykdyti ilgalaikę strateginę veiksmų programą, užtikrinančią Lietuvos energetinį savarankiškumą, išlaisvinant tiek elektros energijos sistemą, tiek dujų tiekimą iš monopolistinės Rusijos priklausomybės;
- griežtai laikytis Šengeno sutarties reikalavimų, atmesti Rusijos reikalavimus dėl bevizio keleivių tranzito per Lietuvos teritoriją, patraukti atsakomybėn valstybės pareigūnus, slapto veikimu pakenkusius Lietuvos interesams ir įvaizdžiui;
- nedelsiant sušaukti Valstybės gynimo tarybą ir apsvarstyti susidariusią padėtį.

Žygio ir mitingo dalyvių vardu - rengėjai

Žygio į Vilnių už Lietuvos Nepriklausomybės išsaugojimą, prieš Lietuvos energetikos įmonių pardavimą dalyvių mitingo

Rezoliucija

Yrant sovietų imperijai, Lietuva į Laisvęėjo kartu su atgimstančiomis Rusijos demokratinėmis jėgomis. Tačiau demokratijos stiprėjimo Rusijoje kelias tebėra vingiuotas ir pastaruoju metu vėl ryškėja imperinių siekių kontūrai. Vadinamoji energetinė diplomatija paskelbta valstybės politikos doktrina ir Rusijos interesų tarptautiniuose santykiuose realizavimo įrankiu. Lietuvos energetikos ūkis tampa visiškai priklausomas nuo Rusijos - tiek nuosavybės, tiek resursų tiekimo atžvilgiu. Rusijos kompanijai perleistas "Mažeikių naftos" koncerno valdymas ir kontrolinis akcijų paketas. Valstybinės Rusijos kompanijos visiškai perima Lietuvos dujų ūkį, įsigyja elektrines ir elektros tinklus. Toks totalinis Lietuvos energetikos perdavimas Rusijos kapitalui sudaro sąlygas neišvengiamai Rusijos ekonominei ir politinei įtakai, kelia realią grėsmę Lietuvos valstybingumui. Jau dabar Rusija nesivaržydama, tarsi satelitinei valstybei, Lietuvai bando diktuoti savo sąlygas dėl bevizio keleivių tranzito, atmets readmisijos sutarties pasirašymą, sienos sutarties ratifikavimą naudoja kaip politinio spaudimo priemonę. Atmeta Lietuvos gyventojų nusavintų indėlių grąžinimą, atmets okupacijos fakto pripažinimą ir okupacijos padarytos žalos atlyginimo problemų svarstymą.

Žygio ir mitingo dalyviai konstatuoja, kad Lietuvos Nepriklausomybei iškilo pavojus, ir reikalauja:

- nedelsiant imtis priemonių Lietuvos Nepriklausomybei išsaugoti ir sustabdyti Lietuvos pavertimo Rusijos protektoratu procesą; surasti šio Lietuvos ateities ir interesų išdavystės proceso iniciatorius bei vykdytojus ir patraukti juos atsakomybėn;
- parengti ilgalaikę strateginę veiksmų programą, užtikrinančią Lietuvos energetinį savarankiškumą;
- griežtai laikytis Šengeno sutarties reikalavimų, atmesti Rusijos reikalavimus dėl bevizio keleivių tranzito per Lietuvos teritoriją, patraukti atsakomybėn valstybės pareigūnus, pakenkusius Lietuvos interesams ir įvaizdžiui;
- nedelsiant sušaukti Valstybės gynimo tarybą ir apsvarstyti susidariusią padėtį.

Žygio ir mitingo dalyvių vardu - rengėja

Nuoširdžiai dėkojame VĮ "Teleradijo kompanija HANSA", jos direktoriui Romaldui Varnui už geranorišką pagalbą šiam renginiui jį radiofikuojant, dėl ko galėjome aiškiai girdėti dalyvių kalbas.

Žinios iš Seimo

(atkelta iš 2 psl.)

“Ar esate kas nors girdėję apie kokias nors Vyriausybės vadovo, ūkio ministro pastangas daryti įtaką situacijai, ar esate girdėję apie kokius nors vizitus į ES šalis, JAV ar kur nors kitur, kad būtų bandoma paveikti vyraujančias nuostatas?” - retoriškai klausė parlamentarė.

Anot jos, nereikalingos įtampos galima būtų išvengti, jeigu atsirastų kalbėjimasis tarp politinių jėgų ir bendri jų veiksmai. Konservatorė tvirtino netikinti samprotavimais, kad apie amerikiečių bendrovės “Williams” derybas su Rusijos naftos kompanija “Jukos” dėl įmonės “Mažeikių nafta” akcijų pardavimo visiškai nieko nežinojo Lietuvos Vyriausybė, kurios atstovai dirba Mažeikių įmonėje. “Tai, kad Vyriausybė nesiėmė jokių veiksmų, kad būtų sutrukdyta šiam žingsniui, rodo, jog ji laukė ir džiaugiasi tuo, kas įvyko”, - sakė Seimo narė.

Seimui reikės grįžti prie pensijų sribams

Rugsėjo 24 d. Seimas ketino iš naujo pradėti nagrinėti valstybinių nukentėjusių pensijų sribams klausimą. Kaip “Tremtinys” yra minėjęs, tai vienas iš aštriausių ir daugiausiai politinių batalijų sukėlęs klausimas. Tiek buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, tiek kairieji šio klausimo nenori palikti ramybės ir kaunasi iki paskutinio.

Po to, kai Konstitucinis Teismas paskelbė negaliojančiu tuometinio Seimo pirmininko pavaduotojo A. Vidžiūno parašą po visu Valstybinių pensijų įstatymu, neteko galios ir apribojimai, neleidžiantys valstybinių nukentėjusių pensijų mokėti buvusiems sribams - Antrojo pasaulinio karo veteranams. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija kaipmat suskato skaičiuoti pensijų išmokas šiems žmonėms, bet jų mokėti nedrįso dėl buvusių politinių kalinių ir tremtinių viešų protestų.

Tad klausimas tapo ypač aštrus. Dėl šios teisinės kolizijos premjeras Algirdas Brazauskas šių metų rugpjūčio 13 dieną kreipėsi į Konstitucinį Teismą, kad išaiškintų, kaip reikia elgtis su Valstybinių pensijų 11-uju straipsniu.

Rugsėjo 23 d. Konstitucinis Teismas motyvuodamas, jog

neturi tam įgaliojimų, atsisakė premjerui išaiškinti, kuri Valstybinių pensijų įstatymo 11 straipsnio redakcija dabar taikytina skiriant ir mokant nukentėjusių asmenų valstybines pensijas. “Jei įstatymuose yra neaiškumų, dvi-prasmybių, spragų, jas pašalinti yra įstatymų leidėjo pareiga”, - pabrėžiama paskelbtame sprendime.

Kaip pabrėžiama Konstitucinio Teismo sprendime, birželio 19-osios nutarime teismas netyrė ir nesprenė, ar Konstitucijai neprieštarauja Valstybinių pensijų įstatymo 11 straipsnio nuostatos, nurodančios, kokiems asmenims skirtinos ar neskirtinos nukentėjusių asmenų valstybinės pensijos. Nutarime nekalbama apie tai, kuo remiantis nukentėjusių asmenų valstybinės pensijos pagal įstatymą neskiriamos asmenims, 1939-1990 metais tarnavusiems ar dirbusiems baudžiamuosiuose (naikintojų), “liaudies gynėjų” būriuose ar junginiuose, KGB (buvusio SSRS saugumo komiteto) ir kitose struktūrose, veikusiose prieš rezistencinį judėjimą Lietuvoje arba vykdžiusiose Lietuvos gyventojų genocidą. Pagal įstatymą, Konstitucinis Teismas privalo aiškinti savo nutarimą, nekeisdamas jo turinio. “Taigi Konstitucinis Teismas negali aiškinti tų klausimų, kurių netyrė nagrinėdamas bylą ir nesprenė savo nutarime”, - teigiama sprendime.

Taigi Seimo posėdžio darbotvarkėje ši kartą buvo įrašyti net du įstatymo projektai, kurie ėjo vienas paskui kitą. Pirmasis - socdemų A. Salamakino ir S. Burbienės, nors ir užregistruotas vėliau. Antrasis - politinių kalinių P. Jakučionio ir A. N. Stasiškio. Abu įstatymų projektai - dėl Valstybinių pensijų 7, 11 ir 15 straipsnių pakeitimo ir papildymo. Pastarasis įstatymo projektas, kaip ir senasis, tiesiog numato apribojimus minėtiems asmenims gauti nukentėjusių pensijas.

1954 m. sausio 1 d. kagiebiai tapo “geriečiais”?

Socdemų variantas ši kartą yra daug švelnesnis, nei buvo prieš tai. Ši kartą jo autoriai A. Salamakinas ir S. Burbienė sutinka apriboti nukentėjusių pensijų mokėjimą sribams, bet tik iki 1954 m. sausio 1 d. Pagal jų pateiktą variantą, po šios

mistinės datos kagiebiai staiga tapo “geriečiais”. “Tremtinys” kreipėsi į Genocido centro (LGGRTC) generalinę direktorę ir istorikę pagalbos: gal prastai išmanome naujausių laikų Lietuvos istoriją, kad negalime suprasti 1954 m. sausio 1-osios datos reikšmės. Koks gi lūžis tada įvyko dėl okupantų vykdomų represijų, kad kagiebiai ir kiti “istai” tapo “geriečiais”, kuriems šiandien reikėtų mokėti valstybines pensijas?

“Juokingai skamba ir pasirinktoji data - 1954 m. sausio 1 d. Ar tuomet KGB veikla buvo kaip nors nutraukta ar apribota? Jei ponai turi panašių dokumentų, būtų malonu juos pamatyti. Kiek žinome iš žinomų šaltinių, skirtingai nuo Rusijos, net atšilimo laikotarpis Lietuvoje buvo daug atšiauresnis dėl vietinių kagiebių uolumo...”

Paskutinius partizanus dar medžiojo 1960-1965 metais. P. Prūsaitį-Lapę teisė mirties bausme ir sušaudė 1962 m. Nekalbu apie specialių preparatų naudojimą - niekas nežino, jokiuose dokumentuose nėra aiškiai fiksuota, kiek kartų, kokių preparatų ir, pagaliau, kiek žmonių tokiu būdu buvo suluošinta. Daugeliu atvejų archyvuose - tik užuominos.

Ir pabaigai. Vargu ar kas gali ginčytis, kad neginkluotasis pasipriešinimas tęsėsi iki 1990 metų ir slopinamas jis buvo nebe kruvinomis, tačiau kur kas žiauresnėmis, rafinuotesnėmis priemonėmis. Visiškas nesusipratimas teigti, kad tai mažesnis nusikaltimas ar visai ne nusikaltimas. Čia gali būti svarstoma tik patogesnė tų paties gretimosios kameros klausimas... - sakė D. Kuodytė

Deja, tik ką beprasidedanti diskusija Seimo posėdžių salėje buvo nutraukta: pagal Seimo Statutą, toks pat įstatymo projektas gali būti svarstomas tik po pusmečio. O triuškinantis socdemų pralaimėjimas, kai buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai dainavo posėdžių salėje, įvyko šių metų gegužės 30-ąją. Tad abu minimi įstatymų projektai iš posėdžio darbotvarkės išbraukti. Įstatymų leidėjai gali palaukti. Kas žino, ar lauks Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, kuri dabar neturi jokio teisinio preteksto nemokėti valstybinių pensijų sribams?

Lietuviškajame Haidparke - 3 tūkstančiai patriotų

(atkelta iš 1 psl.)

“Nesileidžiame mulkinami ir klausiamo, kokia Rusijos investicijų dalis bus Lietuvos energetikos ūkyje. Dabar ir po kitų ketinimų išsipildymo, jei būtų nupirktos “Lietuvos dujos”, Kauno ir Mažeikių elektrinės? Ne paslaptis, kad “Gazprom”, “Jukos” ir RAO JES žvalgosi į AB “Klaipėdos nafta”; elektros skirstomuosius tinklus, kitas dideles elektrines. O Ignalinos AE jau keletą metų siūlosi pirkti. Iš kitos pusės, kas žino, kiek Lietuvoje yra paslėpto, nelegalaus rusiškos kilmės kapitalo? Viktoro Uspaschich valdose, “Itera Lietuva”, Vakarų pramonės koncerne ir kitur. Turbūt ne dešimtys, o šimtai milijonų?” - klausė Seimo narys.

Jis sakė, kad visa tai gal ir nebūtų baisu, jei galėtume pasitikėti Rusija. Deja, ji nesikeičia arba keičiasi mažai. Valdžioje ir tautoje vyrauja imperinis mąstymas. Tą patvirtina čečėnų tautos genocidas. Elgesys su Lietuvos valdžios valdžia, net su ES biurokratais rodo tą patį. Vadinamoji “energetinė diplomatija” Rusijoje yra paskelbta jos tarptautinių politinių interesų įrankiu. Tas “įrankis” jau ateina į Lietuvą ir tampa antrankiais.

“Neleiskime susikurti Rusijos monopolijoms Lietuvos energetikos sektoriuje. Skelbkime pavojų Lietuvos suverenitetui. Grįžę iš šios akcijos uždekte lauzus ant pilikalnių. Taip senovės lietuviai skelbdavo pavojų”, - ragino nepasiduoti LPKTS pirmininkas.

Brazauskas ragintas būti lietuviu

R. Juknevičienė klausė žmonių, ar šie žino anekdotą apie tai, kaip Griškevičius kailinius siuvosi. “Griškevičius važinėjo į Maskvą. Namiškiams jis sakęs, kad važinėja ten siūtis kailinių iki žemės. Pagaliau kailinius parsivežus paaiškėjo, kad jie tik iki kelių. Besiaiškinant, kodėl kailiniai taip “sutrumpėjo”, paaiškėjo, kad Griškevičius juos siūdinosi klūpėdamas”, - pradėjo savo kalbą R. Juknevičienė.

Nuo “šių istorijos pamokų” ji perėjo prie šiandienos. “A. Brazauskas naudodamasis akla žmonių meile vis labiau tampa Rusijos įrankiu Lietuvoje”, - teigė opozicinės Tėvynės sąjungos - konservatorių frakcijos Seime narė Rasa Juknevičienė. Parlamentarė ragino premjerą “atsikvošėti”. “A. Brazauskai, jūs turite ginti Lietuvos, o ne Lietuvos komunistų interesus! A. Brazauskai, būk lietuvis, atsikvošėk, stok į Lietuvos kelią!” - sakė mitinge konservatorė.

A. Stasiškis dar kartą akcentavo, kad į Lietuvos energetikos ūkį ateina ne privatus, o valstybinis Rusijos kapitalas: “Didesnioji dalis Rusijos investicijų kapitalo, kuris ateina į dujų ir elektros energijos įmones, yra valstybinis kapitalas, todėl čia neišvengiamai ūkinė politika bus susijusi su tiesiogine politine įtaka, tiesioginiais valstybės tikslais ir jų įgyvendinimu”.

Jis papasakojo žmonėms apie karikatūrą, kurią matė verslininkams skirtame laikraštyje “Verslo žinios”. Piešinyje pavaizduotas tankas su užrašu “Transit Kaliningrad”, stabtelėjęs vizos prie Lietuvos valstybės sienos. O Lietuvos pareigūnas jam maloniai sako: “Vizą užsidėsi Vilniuje, Gedimino 11. Turbūt pameni, ten CK anksčiau buvo. Ir viršininkas tas pats...” Seimo narys nuogastavo, kad jei jauni pragmatikai Lietuvoje supranta, kokia iš tiesų dabartinės Vyriausybės politika, tai bėda tikrai didelė.

Žygiui į Vilnių - tarptautinis atgarsis

Žygis į Vilnių sujaukino ir privertė susirūpinti šalies energetikos ūkiu ne tik miestų ir mažų miestelių žmones. Į Seimo narį P. Jakučionį kreipėsi Kauno technologijos universiteto mokslininkai. 118 mokslininkų yra susirūpinę Lietuvos energetikos nepriklausomybe ir mano, kad lietuviai reikia statyti naują atominę elektrinę. Mokslininkai iš KTU mano, kad buvusių partizanų ir politinių kalinių bei tremtinių susirūpinimas turi nuskambėti Briuselyje.

Deja, Lietuvos televizija teskyrė 3 sekundes dėmesio ir parodė, kaip grupelė žmonių dainuoja “Ažuolai žaliuos”.

ENERGETIKOS FORUMO,
įvykusio 2002 m. rugsėjo 18 d. Kaune,
Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos salėje,

REZOLIUCIJA

Energetikos forumą sušaukė Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga ir jos Kauno skyrius. Forume aptartos Lietuvos ir Kauno miesto energetikos problemos ir Kauno šiluminės elektros parduotuvės Rusijos koncernui „Gazprom“ pasekmės. Forume dalyvavo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Lietuvos politinių kalinių sąjungos, kitų politinių partijų nariai, miesto energetikos įmonių, mokslo institucijų, verslo organizacijų atstovai, Kauno savivaldybės darbuotojai, miesto visuomenė. Pranešimus skaitė Lietuvos energetikos instituto mokslininkai, AB „Kauno energija“, verslo įmonių vadovai. Savo nuomonę pareiškė politinių partijų, mokslo įstaigų, verslo įmonių atstovai, miesto piliečiai.

Forumas konstatavo:

1. Šilumos ūkio perdavimas savivaldybėms 1997 m. atitinkamai išskirstant AB „Lietuvos energija“ skolas, kurios daugiausia nuo savivaldybių nepriklausė, pasmerkė miestų energetikos ūkį vegetavimui. Skolos nebuvo restruktūrizuotos, o pastangos jas sumažinti, nekeliant šilumos tarifų, rezultatų nedavė, nes nebuvo strateginėmis miestų šilumos ūkio pertvarkymo nuostatomis paremtos ir kryptingos, nacionalinius interesus atitinkančios, energetikos reguliavimo politikos.

2. Susiklosčiusi Lietuvos energetikos ūkio situacija akivaizdžiai veda prie didžiosios dalies gyventojų nuskurdinimo per šeimos biudžetui nepakeliamas šilumos ir kitų energetikos paslaugų kainas bei didina socialinę įtampą šalyje.

3. Vyriausiųjų vykdyta energetikos politika toleravo augančius energetikos įmonių išsiskolinimus ir sudarė sąlygas išparduoti energetikos objektus užsienio kapitalui šalies ekonomikai nepalankiomis sąlygomis, atskirais atvejais ignoruojant Nacionalinio saugumo įstatymo nuostatas.

4. Kauno miesto savivaldybė nepasinaudojo turėta galimybe modernizuoti miesto energetikos ūkį, panaudojant Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko beveik 100 mln. dolerių investicijas.

5. Ypač didelį visuomeniškai susirūpinimą kelia dabartinė vienpusiška Vyriausybės politika, sudaranti lengvatines sąlygas kapitalo atėjimui iš šalies, nuo kurios priklauso energetikos išteklių tiekimas, ir vedanti prie visiškai ekonominio šalies savarankiškumo praradimo.

6. Kauno šiluminės elektros parduotuvės visų pirma turėtų būti vertinamas kaip neatsakinga Vyriausybės vykdytų politinių sprendimų pasekmė, atvedusi Kauno šilumos ūkį į bankrotinę situaciją.

7. Nemenkinant kai kurių teigiamų Kauno šiluminės elektros privatizavimo pusių, Kauno visuomeniškai ir energetikos specialistams nerimą kelia sutarties neapibrėžtumai bei slaptumas šilumos ir dujų kainodaroje, galintis turėti skaudžių ir sunkiai prognozuojamų pasekmių. Šie susitarimai dėl šilumos kainų padaryti nesant aiškios ir realiomis išlaidomis paremtos gamtinių dujų kainodaros metodikos, kadangi negalima atmesti galimybės, kad naujiems energetikos objektų savininkams bus sudarytos palankios sąlygos didinti pelną kitų gamtinių dujų vartotojų, tarp jų ir gyventojų, sąskaita.

8. Kauno miesto tarybos nuostata parduoti Kauno šiluminę elektrinę laikytina tik daliniu sprendimu, praktiškai negalinčiu išspręsti skolų padengimo problemos.

9. Kauno miesto taryba, 2002 m. rugpjūčio 29 d. nustatydamas Kauno šiluminės elektros parduotuvės konkurso nugalėtojų eiliškumą, pažeidė Energetikos ir Elektros energetikos įstatymus ir viršijo savo įgaliojimus, nes:

- Pagrindinis motyvas, nulėmęs pirmos vietos laimėtoją - konsorciumą, vadovaujamą Rusijos koncerno „Gazprom“, buvo žymus Kauno šiluminės elektros išplėtimas, padidinus jos elektros galią 3 ir daugiau kartų, prieštaraujantis Lietuvos Respublikos Energetikos įstatymo (2002 m. gegužės 16 d. Nr. IX-884) 8 straipsnio 1 daliai, nes „savivaldybė savo teritorijoje pagal įstatymų

numatyta kompetencija reguliuoja vartotojų apripinimą tiekiamą šilumą“. Elektrinės galios išplėtimas yra Nacionalinės energetikos strategijos lygmens klausimas, kurį Vyriausybės teikimu tvirtina Seimas (minėto įstatymo 9 straipsnio 2 dalis ir 4 dalies 2, 3 ir 9 punktai).

- Leidimų gamybos pajėgumams plėsti ir naujiems gamybos pajėgumams kurti išdavimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, ką nusako Lietuvos Respublikos Elektros energetikos įstatymo 14 straipsnis (2000 m. liepos 20 d. Nr. VIII-1881).

- Nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo planą ir programas tvirtina Vyriausybė, vykdydama valstybinį energetikos valdymą (minėto įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 3 punktą). Konsorciumo, vadovaujamo koncerno „Gazprom“, pasiūlymai Kauno šiluminėje elektrinėje pagaminamą elektros energiją tiekti Rusijos Federacijos Kaliningrado sričiai taip pat yra Vyriausybės kompetencija (minėto įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2 ir 3 punktai), nes elektrinės išplėtimo Kaune faktas, nurodant elektros energijos tiekimo į kitą valstybės objektą, prilygintinas „valstybės sieną kertančio energetikos objekto statybai“.

10. Kauno šiluminės elektros pajėgumų išplėtimas neišvengiamai padidins Kauno miesto ir apylinkių oro baseino užterštumą azoto oksidais.

11. Pagal pateiktą konkursui koncerno „Gazprom“ Kauno šiluminės elektros parduotuvės variantą numatyta 5 metus išlaikyti nekintantį šilumos tarifą komunaliniams vartotojams ir sumažinti tarifą naujiems juridiniams vartotojams. Ši nuostata yra klaidinanti, nes gaminant elektros energiją kartu su šilumos gamyba šilumos kaina turėtų sumažėti iki 60 proc. (anglų kompanijos „Kenedy & Jankins“ tyrimai), o žymiai padidinus elektros gamybą - šilumos tarifai turėtų dar mažėti.

Forumas nusprendė:

1. Kreiptis į Lietuvos Respublikos Seimą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybę, kad visuomenei būtų pateikta išsami strateginių energetikos objektų privatizavimo pasekmių analizė, pagrįsta įvertinta dabartinė energetikos ūkio būklė ir parengtas visuomenės pritarimą turintis planas išvesti energetikos ūkį iš esamos krizinės situacijos, atitinkamai pakoreguojant energetikos teisinę bazę bei strategiją.
2. Prašyti Lietuvos Respublikos Seimą įvertinti Kauno miesto savivaldybės pastangas privatizuoti (parduoti) Kauno šiluminę elektrinę, pažeidžiant Lietuvos Respublikos įstatymus.
3. Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės paspartinti sprendimo dėl priskirtų skolų savivaldybėms restruktūrizavimo ir jų padengimo būsimų Europos Sąjungos struktūrinių fondų sąskaita priėmimą, kartu neatidėliotinai sprendžiant AB „Kauno energija“ skolų klausimą.
4. Pasiūlyti Kauno miesto tarybai ir miesto merui peržiūrėti priimtus sprendimus dėl Kauno šiluminės elektros privatizavimo, kad būtų išvengta galiojančių įstatymų pažeidimų ir Lietuvos energetikos strategijos nuostatų iškraipymo.
5. Kreiptis į Kauno miesto savivaldybę, kad neatidėliotinai būtų parengtas miesto šilumos ūkio modernizavimo planas, kuris leistų šilumos kainas sumažinti iki kitų didžiųjų Lietuvos miestų lygio, o galutinėse derybose su Kauno šiluminės elektros privatizavimo (pardavimo) konkurso nugalėtojais būtų maksimaliai išnaudotos šilumos kainų sumažinimo galimybės.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos tarybos pirmininkė
dr. Vanda Briedienė
Energetikos forumo pirmininkas
Arimantas Dragūnevičius

Kas valdo energetiką – tas daro įtaką politikai

(atkelta iš 1 psl.)

Šimtamilijoninės investicijos į Kauno elektrinę, planai tiekti elektros energiją į Kaliningrado sritį ir su tuo susijusios gamtos saugos problemos priklauso šalies Vyriausybės ir Seimo kompetencijai. A. Dragūnevičius skeptiškai vertino rusų įsipareigojimus penkerius metus nekelti tarifų vartotojams, jei infliacija per metus neviršys 3 proc. „Penkeri metai – labai trumpas laiko tarpas. O kas paskui?“ – klausė pranešėjas. Tarifai turėtų mažėti (turime svarių anglų firmų argumentų), bet tam reikia sąžiningų derybininkų.

Habilituoto mokslų daktaro Vaclovo Miškinio paskaičiavimais, Kauno šiluminės elektros vertė svyruoja nuo 80 iki 350 mln. litų, priklausomai nuo skaičiavimo metodikos, todėl rusų koncerno pasiūlyti 116 mln. litų nėra pati geriausia kaina, už kurią buvo galima parduoti Kauno elektrinę. Mokslininkas prognozavo, kad iki 2010 metų dujos sudarys 50 proc. bendro šalyje sunaudojamo energetinio kuro, o susijungti su Vakarų energetine sistema per Lenkiją realu tik 2009 m., kas sutampa su Ignalinos AE uždarymu. Lietuva pati geriausiu atveju gali apsirūpinti tik iki 15 proc. reikalingų energetinių išteklių, todėl šiuo metu alternatyvos rusų dujoms nėra. Nacionalinės energetikos strategijoje yra numatomas elektrinių privatizavimas. Rusija tęsdama ekspansiją į šalies energetinį ūkį yra nusitaikiusi į Lietuvos VRE, Kruonio hidroakumuliacinę elektrinę, pasiruošusi investuoti į elektros tilto į Lenkiją statybą. Rusija pasiryžusi nepaleisti Lietuvos iš energetinės priklausomybės glėbio.

Pasak prof. habilituoto mokslų daktaro Mato Tamonio, vieno iš nacionalinės energetikos patikimumo programos kūrėjų, pusė šalies šilumos ūkių bankrutuoja. Problemos šalies šilumos ūkyje prasidėjo 1997 m., kai vykdamas šilumos ūkio decentralizaciją ir reorganizaciją naujiems ūkio subjektams buvo perduota 0,5 mlrd. litų skolų. Konkreti „Kauno energijai“ buvo perduota 101 mln. litų skola, nors jos finansiniai įsipareigojimai, kurie susidarė imant paskolas tiesioginėms investicijoms į Kauno šilumos ūkį, buvo apie 15 mln. litų. Vyriausybės nutarimu „Kauno energija“ buvo įpareigota baigti statyti kuro talpyklas, kurios kainavo 45 mln. litų ir dabar yra nenaudojamos. Bendrovė ir miesto vadovai ne kartą kreipėsi į Vyriausybę, kad talpyklų statybos išlai-

dos būtų įskaitytos kaip dalis skolos, tačiau to nepadarė nė viena Vyriausybė. „Kauno energijos“ skolos dėl Vyriausybės sprendimų bei buvusio blogo bendrovės valdymo buvo išaugusios iki 250 mln. litų. Įvykdžius reorganizaciją ir pakeitus bendrovės vadovus, „Kauno energijos“ skolos sumažėjo iki beveik 200 mln. litų. Šios bendrovės generalinis direktorius Mindaugas Kęstutis Juozaitis patikino, kad vyksta konsultacijos ne tik su konkursą laimėjusiu „Gazprom“, bet ir su antroje vietoje likusia Suomijos kompanija „Fortum“. Pasak M.K. Juozaičio, „Kauno energijos“ skola „Gazprom“ siekia 26 mln. litų, todėl elektrinės pardavimas buvo vienintelė išeitis susidarius tokiai situacijai. Buvęs „Lietuvos dujų“ gen. direktorius, dabar verslininkas dr. Vytautas Mikaila planuojamas „Gazpromo“ 400 mln. litų investicijas į Kauno elektrinę ekonominiu požiūriu laiko teigiamu reiškinium, tačiau politinis šios problemos aspektas kelia didelį nerimą. Pasak V. Mikailos, niekas negali garantuoti, kad „Gazprom“ įsigijęs Kauno šiluminę elektrinę jos neuždarys ar kitokiu būdu neribos jos veiklos. Kas tada atsitiktų su Kauno šilumos ūkiu ir kauniečiais?

Lietuvos energetikos instituto direktoriaus pavaduotojas dr. Romas Škėma taip pat pritarė, kad reikėjo parduoti elektrinę. Pasak pranešėjo, pagrindinės priežastys susidariusios padėties Kauno šilumos ūkyje, kai skolos viršija turimo turto vertę, yra ne tik buvusių ir dabartinės Vyriausybės veiksmai ar neveikimas, bet ir dalies miesto savivaldybės darbuotojų nesąžiningumas. Kauno elektrinės pardavimą jis palygino su vištos, pardavimu, kuri deda aukso kiaušinius, kai šeimininkas, šiuo atveju – savivaldybė, sau pasilieka tuščią vištę ir dar džiaugiasi. „Iš ko likusi Kauno šiluminės elektros dalis grąžins skolas. Iš ko gyvens?“ – retoriškai klausė pranešėjas.

Po pranešimų buvo aktyviai diskutuota, atsakyta į pateiktus klausimus. Apibendrinamas pasisakymus A. Dragūnevičius kvietė pamąstyti apie alternatyvias energetinio kuro rūšis. Kaip pavyzdį jis nurodė orimulsijos deginimą Lietuvos VRE. Rusijos dujų ir naftos eksportuotojai buvo labai sunerimę dėl tokio mūsų šalies bandymo turėti alternatyvų energetinio kuro šaltinį.

Po beveik tris valandas trukusių dalykiškų ir konstruktyvių diskusijų buvo priimtos rezoliucijos, už kurias vienbalsiai balsavo „Energetikos forumo“ dalyviai.

Žingsnelis po žingsnelio – į juodąją skylę

Evoliucijos – pasaulio, visuomenės gyvenimo reiškinių ar organizmų lėto kokybinio keitimosi, revoliucijos – perversmo, staiga gamtos, visuomenės raidos ar reiškinių pasikeitimo sąvokos visuomenei pažįstamos, nes tie reiškiniai paplitę, turime pakankamai pavyzdžių. Involiucija – atgalinis vystymasis, sunykimas – retesnis reiškinys, visuomenei mažiau žinomas, tačiau gamtoje ir visuomenės gyvenime egzistuoja. Astronomijai žinomi juodosios skylės, juodosios duobės ar kolapsarais vadinami hipotetiniai kosminiai kūnai. Jais susitraukdamos, liaudamosis skleisti bet kokius spindulius virsta kai kurios savo evoliuciją baigiančios žvaigždės. Kolapsarai pasižymi nepaprasta trauka, juose prasmengia viskas – net šviesa, todėl ir vadinami juodosiomis skylėmis ar duobėmis. Panašus virsmas – involiucija vyksta ir su sovietų imperijos bei jos komunistinės ideologijos žvaigžde; ji virsta kolapsaru, pasižyminčiu pražūtinga trauka.

Lietuvoje, nepaisant K.Prunskienės gorbačiovinio noratoriumo nepriklausomybei, A.Brazausko suverenteto tik SSRS sudėtyje nuotatos bei buvusios SSRS ir JVS išpuolių, laisvė ir nepriklausomybė dar išsaugota. Jaugelis eina atgimimo keliu, dalis tebebraido po raudoną rūką, o visų lygių valžioje išvirtinę komunistai į jūrą stengiasi slopinti išvės ir nepriklausomybės vėsią, paslapčia ar jau ir viešai garbina Stalino saulę. Tegarbina, nes kai tikrasis tautos žiedas buvo marinas užpoliarės speiguose, alino saulę juos šildė. Nors

ta saulė užgeso, virsta juodąja skylė, tačiau tariamą saulę per raudoną valktimi atrauktas akis jie tebemato. Kad juodoji skylė prarijo per šimtą milijonų gyvybių, įsiurbė ir nusiaubė ištisas tautas, kraujuose dabar skandina čekėnų tautą, jie nenori matyti ir girdėti, jie stengiasi valdyti ne tik turtus, bet ir žmonių protus bei valią, paskui save traukti juos į juodąją skylę.

Iš istorinės patirties sužinome, kad involiuciją patyrė galingiausios imperijos, klaidingos ideologijos, sužinome, kad, nepaisant priešinosi, kartą prasidėjęs involiucijos procesas eina iki lemtingos baigties. Klastų ir perversmo būdu Rusijoje diegta komunistinė ideologija neišgyveno ir šimtmečio, patyrė krachą. Krachą patyrė ir pati imperija, tačiau su krachu involiucija tik prasidėjo. Šimtmečius trukęs klajokliškas gyvenimo būdas, imperinė mąstysena, pasaulinės revoliucijos siekis, “vyresniojo brolio” statusas Rusijoje tebėra pakankamai gyvastingi. Jai tebegalioja Petro I imperialistinio testamento (“Lietuvos aidas”, 2002 02 26, p.5) nuostatos. Pasaulyje tarpstant globalizacijos procesui, Rusijos imperiniai kėsnių civilizuotoms didžiosioms valstybėms neatrodo labai žalingi, todėl ir nelabai priešinosi arba atsieina draugiškais pabarimais. O imperinė nuostata, kad neteisėbė pasimiršta, gėda praeina, o grobis lieka, Rusijos sąmonėje ir vykdomoje politikoje akivaizdi. Užgrobtos Kurilų salos, Karaliaučiaus kraštas, Moldovos Padniestrė, Čėčėnija – rusiškojo imperializmo padariniai.

Lietuvoje komunistinė nomenklatura staiga virto

laukiniais kapitalistais. Šis palaimingas virsmas įvyko per bankų išgrobstymą, prichvatizaciją, šešėlinį verslą, piliečių nuskurdinimo sąskaita sukūrpė milijonierių klaną. Toks pat procesas vyko Rusijoje. Kremliaus šeiminkai pamiršo proletariato diktatūrą, šviesų komunistų rytojų, tačiau imperinių siekių neatsisakė, imperijos involiucijai priešinosi. Komunistinės abstrakcijas minėti gėdinasi ir Lietuvos komunistai kapitalistai, tačiau juodosios skylės trauka juos veikia maloniai. Viena iš esminių priežasčių – nesena broliško su Rytis gyvenimo patirtis, išskirtinis komunistų aprūpinimas materialinėmis gėrybėmis, sudėtingesnių klausimų sprendimas su Maskvos veikėjais medžioklėje, pirtyje ar prie degtinės konspiraciniame bute. Vakarietiškas civilizuotas kapitalizmas Lietuvos komunistus baugina, nes civilizuotai bendrauti jie nemoka, o demagogija, apgaulė ir melas Vakarams nepriimtini. Dėl šios priežasties vedami į Vakarus komunistai spyriojasi, eina labai vangiai, atbulomis (veidu į Rytus). Turėdami daugumą Seime, Vyriausybėje, teismuose, palankią didžiąją žiniasklaidą, A.Brazausko vadovaujami komunistai kapitalistai pastaruoju metu žingsnelis po žingsnelio jau eina Rytų link, stumia Lietuvą į juodąją skylę. Lietuvos energetikos atidavimas Rusijos globai, pataikavimas tai šaliai dėl tranzito į Karaliaučiaus kraštą, kenksmingas šurmulyš dėl stojimo į NATO ir ES, Nepriklausomybės ir valstybingumo niekinimas jau šuoliais, o ne žingsneliais vadintini.

Algimantas ZOLUBAS

Apie knygas

“Birželio sukilimas - moralinė direktyva”

Taip pavadino straipsnį apie 1941-ųjų birželio sukilimą reikšmę literatūros kritikai, Lietuvos piliečių charakterinis pirmininkas, profesorius autas Kubilius. “Tai buvo rutinis tautos sukilimas amžiuje, šiuokart begin-Bet išsivadavimo troškis ir išsivadavimo drąsa (...) suformuota visų ankščių sukilimų istorinės ties, tik 136 psl., gausiai ruota, jos pavadinimas -

“1941 m. birželio sukilimas - tautos valios vykdymas”. Išleido Kauno leidykla “Atmintis” šio sukilimo 60-ųjų metinių progą.

Knygoje pateikiami 1941 m. birželio sukilimo 60-ojo jubiliejaus aprašymai, minėjimuose perskaitytų pranešimų tekstai ir dalyvių pasisakymai. Tai svarus indėlis į 1941 m. birželio sukilimo istoriografiją. Knygoje sudėti aprašymai bei pranešimai iš renginių, vykusių Vilniuje,

Kaune, Šiauliuose. Pavartę jos puslapius randame tų žmonių pavardes, kurie prisimena Birželio sukilimo įvykius, juose dalyvavo ar daro istorinį apibendrinimą. Tai dr. Kazys Ambrozaitis, dr. Algimantas Liekis, kunigas Tomas Karklys, Pilypās Narutis, plk. ltn. Juozas Širvinskis bei kiti.

Knygą sudarė ir redagavo Jonas Algirdas Antanaitis ir Alfonsas Žaldokas.

Aušra Šuopytė

Atgarsiai

Apie sąskrydį Ariogaloje “Laisvės ugnis - ateities kartoms”, kuris vyksta kasmet rugpjūčio pradžioje, vis dar kalbama ir rašoma. Yra įvairių nuomonių, jos buvo išsakytos ir “Tremtinėje”. Šįmet jame dalyvavo daug jaunimo. Spausdiname Pakuonio (Prienu r.) pagr. mokyklos 10 kl. mokinio Tomo SPRAINAIČIO atsiliepimą apie šį renginį.

Laisvės ugnis Ariogaloje

Kai mokytoja O.Zmejauskienė mokyklos kraštotyrimus pakvietė vykti į Ariogalą, kur rengiamas sąskrydis “Laisvės ugnis - ateities kartoms”, ėmėme klausinėti, ką ten pamatysime. O kai iš šventės keliauome namo, visi primygtinai kartojome, kad kitą vasarą vėl būtina reikia važiuoti ir kad mes visi jau dabar norime užsirašyti.

O kodėl taip norime? Todėl, kad švente buvome sužavėti.

Kokia didžiulė mokinių ir suaugusiųjų kolona išsirikiavo per visą miestą! Grojo orkestras, plevėsavo miestų ir mokyklų vėliavos! Visi mojavė vėliavėlėmis, balionais, gėlėmis. Šaligatviuose žmonės šypsojosi, sveikino, plojo... Priekyje mūsų jau buvo plėnė nuėję tremtiniai, buvę politiniai kaliniai, šventės svečiai. Mes net nedrįsime eiti ilgu raudonu kilimu, nubertu gėlių žiedais. Žingsniavome šalia. Juk nesame nusipelnę... O kokį nenusakomą išpūdį padarė tunelis su daugybe virš galvos skambančių varpelių!

O estradoje jau išsirikiavę chorai, aikštė pilna žmonių.

Uždegamas dvyliktojo sąskrydžio aukuras.

Prasideda ypatingos Mišios už Lietuvos laisvės ir teisingumo gynėjus. Jas aukoja arkivyskupas Sigitas Tamkevičius ir būrys vyskupų. Kai buvo dalijama šv. Komunija, į ilgas eiles stojome ir mes.

Dainos, giesmės, muzika, kalbos – viskas džiugino, skatino susimąstyti apie tautos likimą, apie savo pareigą. Bet mus, jaunus, labai sužavėjo čia dalyvaujantis Prezidentas Valdas Adamkus, ministrai, prof. Vytautas Landsbergis. Mes su jais kalbėjome, fotografavome po keletą kartų. Jie patys sodinosi vaikus ant kelių ir nuoširdžiai kvatojosi, kai mes aiškinome, kad šias nuotraukas didžiudamiesi rodyšime ir savo vaikiečiams. Dėkojo už kuklias darželių gėles ir šnekino mus kaip geri kaimynai. Tiesiog neįtikėtina!

O paskui – jungtinė meno kolektyvų programa, sąšauka su pasaulio kontinentais. Juk net aštuonių valstybių svečiai buvo atvykę į šventę.

Širdį suvirpino svarbiausių sąskrydžio dalyvių pagerbimas. Esame skaitę apie tremtį, kovas dėl Lietuvos laisvės. Apie tai rašoma vadovėliuose, turime ne vieną knygą. Bet šiandien žvelgiame į dar gyvų 1941 metų, pokario laikotarpio, tremtinių, partizanų ir jų rėmėjų, einančių didžiulį garbės ratą, veidus. Susikaupusius, iškilmingus ir jokios didybės neturinčius veidus. Net šalčio virpuliukai per krūtinę nusruveno. Čia eina mūsų tautos istorija! Gyvoji istorija! (...)

Visa aikštė – vaikai, jaunimas, pagyvenę ir senieji – buvo apimti vienodo pakilaus džiugesio, ir kai kur galėjai girdėti vėl ir vėl nuskambant dainos žodžius: “Mes čia – būryje gerų draugų”. Mes čia – Lietuvoje, čia – šventėje! Tokioje, kokių reta. Tiek daug jaunimo, tiek daug garbingo amžiaus žmonių. Vieni į kitus žiūri tokiom šviesiom akim! Ir taip keista, kai tie žili žmonės, žiūrėdami į mus, išgirdę mūsų pokalbį, kartais tarsteli: “Gerai, kad jūs čia”. Juk dažnai iš vyresniųjų girdim nepasitenkinimą jaunimo elgesiu, apranga. Čia – viskas atvirkščiai.

Išvažiuoju namo jau vėl. Rankose – Krašto apsaugos ministerijos šiam renginiui dovanotos vėliavėlės. Jose sąskrydžio emblema, apgaubta Lietuvos ir NATO valstybių vėliavų spalvų. Tai simbolizuoja renginio dalyvių pritarimą artėjančiam Lietuvos stojimui į NATO.

Šventė baigėsi. Bet jos išpūdžiai, pokalbiai su mokytojais, tėvais, draugais verčia mąstyti, perkainoti kai kurias gyvenimo vertybes. Ir, atrodo, taip svarbu, kad mano aplinkos žmonės – čia, Lietuvoje. Kad galbūt jie savo proto ir darbo neparduotų svetimiams, kad Lietuvos laisvės ugnį neštų į ateitį. (...)

Darbymetis Druskininkuose

Beveik tris mėnesius truko įvairūs darbai ruošiantis įamžinti partizano poeto Juozo Karnausko-Nemunėlio atminimą Druskininkuose. Apie šį drąsų jaunuolį pavyko surinkti nemažai medžiagos, kuri papildė muziejaus archyvą, žmonės mielai aukojo šio žmogaus atminimo įamžinimui. Renkant medžiagą prisidėjo LPKTS Druskininkų skyriaus nariai, Rezistencijos ir tremties muziejaus darbuotojai, kiti talkininkai.

Atminimo ženklas buvo atidengtas ir pašventintas rugpjūčio 11 d. Į iškilmes susirinko daug druskininkiečių, kurorto svečių, J. Karnauską-Nemunėlį pažinojusių žmonių. Atminimo ženklas pastatytas gražioje vietoje, ant stataus Nemuno kranto, beveik miesto centre. Jį pašventino kunigas P. Perlaitis. Iškilmėse kalbėjo Daina-

vos apygardos partizanų vadovas K. Savičius, miesto savivaldybės vicemerė K. Miškinienė, LPKTS tarybos pirmininkė V. Briedienė. Į iškilmes atvyko Garliavoje gyvenantis J. Karnausko brolis Pranas, Laisvės kovų dalyviai. Šventės akimirka įprasmino Druskininkų skyriaus tremtinių choro, Lazdijų laisvės kovų

dainų ansamblio atliekamos dainos, deklamuojamos eilės, amžininkų prisiminimai.

Tą pačią dieną Druskininkuose vyko Pasaulio lietuvių bendruomenių pirmininkų konferencija. Juos pakvietėme apsilankyti prie Viršurodukio atstatytoje partizanų slėptuvėje. Toks tiesioginis prisilietimas prie Laisvės ko-

Pasaulio lietuvių bendruomenių pirmininkai prie atstatytos partizanų slėptuvės

vų relikvijų svečiams paliko stiprų įspūdį. Pasaulio lietuvių bendruomenių pirmininkus pakvietėme apsilankyti Rezistencijos ir tremties muziejuje. Muziejaus svečių knygoje jie paliko įrašus ir pažadėjo apie viską, ką čia matė ir išgirdo, išsamiai papasakoti tų kraštų, iš kurių atvyko, gyventojams.

Gintautas
KAZLAUSKAS

Atminimo ženklą šventina kunigas P. Perlaitis

2002 08 30

JE Kauno Arkivyskupui
Metropolitui Sigitui Tamkevičiui

Paminklinės Priskėlimo
bažnyčios Atstatymo komi-
teto pirmininkui kun. Vy-
tautui Grigaravičiui

Atstatymo komiteto na-
riui prof. Vytautui Nezga-
dai

Didžiai Gerbiamieji,

Dėkoju už Jūsų kvietimą būti paminklinės Priskėlimo bažnyčios atstatymo globėju. Priimu šį Jūsų malonų kvietimą.

Noriu pranešti, kad tarpininkaudamas jau kreipiausi į LR Ministrą Pirmininką Algirdą Brazauską ir paprašiau jo paramos visuomenės pastangomis pradėti Priskėlimo bažnyčios atstatymo darbus.

Pagarbiai
Valdas ADAMKUS

Kviečiame prisidėti aukomis atstatant tautos šventovę – paminklinę Priskėlimo bažnyčią:

- paskambinę tel. 8 900 80019 Jūs paaukosite 10 Lt,

- paskambinę tel. 8 900 70019 Jūs paaukosite 5 Lt.

Kad Jūsų auka būtų įregistruota, paskambinę neskubėkite padėti ragelio - išklauskite ir autoatsakiklio padėkos žodžius.

Šios aukos pateks į bažnyčios Atstatymo komiteto sąskaitą ir bus prisumuotos prie Jūsų telefono abonementinio mokesčio.

Norintys paaukoti didesnę sumą pinigų gali pervesti į paminklinės Priskėlimo bažnyčios Atstatymo komiteto a.s. litaus 10002254880, a.s. valiuta 10034297624 AB Hansa banko Kauno regiono skyriuje, banko kodas 73000.

Akcijos metu surinktos lėšos bus skirtos sustabdyti šventovės statinio irimą nuo atmosferinio poveikio – tinkuojama iš išorės, tvarkomas stogas.

Telefonas pasiteirauti
(8-37) 200883.

Iš anksto dėkojame.

**Paminklinės
Priskėlimo bažnyčios
Atstatymo komiteto
pirm. kun. Vytautas
GRIGARAVIČIUS**

LGGRT centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistentų vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Kazimiera Dzikaraitė, ryšininkė, Pasvalio apskr. Pušaloto valsč. 1944-1953 m.

Alfonsas Garšva (po mirties), partizanas, Raseinių apskr. Girkalnio valsč. Vlado Bielskio būrys 1944-1953 m.

Jonas Gelumbeckas, karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 1944 02 16 – 1944 05 15
Stepas Gimbutis, karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 321 batalionas 2 kuopa 1944 02 16 – 1944 05 15

Jonas Indrašius (po mirties), partizanas, Utenos apskr. Užpalių valsč. Vytauto apyg. Jono Morkūno būrys 1944-1945 m.

Valerijonas Januškevičius (po mirties), partizanas, Šiaulių apskr. Linkuvos valsč. 1944-1949 m.

Juozas Judenis (po mirties), partizanas, Kėdainių apskr. ir valsč. 1946-1948 m.

Gražutė Juodsnukenė-Kaminskaitė, ryšininkė, Marijampolės apskr. Sasnavos valsč. Tauro apyg. Geležinio Vilko rinktinė 1945-1952 m.

Stasys Jusas, ryšininkas, Alytaus apskr. Dzūkų rinkt. Margio grupė 1945-1949 m.

Bronislavas Juzelėnas, pogr. organ. narys, Panevėžio apskr. Krekenavos valsč. 1950-1952 m.

Alfonsas Kamendulis (po mirties), ryšininkas, Alytaus apskr. Daugų valsč. Žaibo būrys 1944-1947 m.

Pranas Kanapeckas, ryšininkas, Rokiškio apskr. Obelių valsč. 1944-1947 m.

Petras Karkauskas (po mirties), pogr. organ. "Geležinio Vilko Lietuvos partizanai" narys, Alytaus apskr. Merkinės valsč. 1940-1944 m.

Juozas Karklinis (po mirties), sukilimo dalyvis, Utenos apskr. Tauragnų valsč. 1941 06 22-28

Alfonsas Kasparavičius (po mirties), ryšininkas, Telšių apskr. ir valsč. R. Bijeikos būrys 1948-1949 m.

Vincas Kašeta (po mirties), partizanas, Varėnos apskr. Merkinės valsč. 1944-1946 m.

Albertas Kaušyla, partizanas, Utenos apskr. Kuktiškių valsč. Šarūno rinkt. Margio būrys 1945-1946 m.

Edvardas Kisielius, partizanas, Panevėžio apskr. Krekenavos valsč. 1944-1945 m.

Juozas Vytautas Komka, karys, Rokiškis, Vietinė rinktinė 1944 02 16 – 1944 05 15
Tomas Kuda (po mirties), rė-

mėjas, Kretingos apskr. Palangos valsč. 1946-1948 m.

Antanas Kurpalis, sukilimo dalyvis, Tauragės apskr. Vainuto valsč. 1941 06 22-28

Janina Lankelienė-Kuklytė, ryšininkė, Alytaus apskr. Daugų valsč. Dainavos apyg. Žaibo būrys 1944-1948 m.

Julius Lazinka (po mirties), partizanas, Utenos apskr. Kuktiškių valsč. Vytauto apyg. Tigro rinkt. 1944 10 – 1944 12

Bronius Linkevičius, karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 303 batalionas 3 kuopa 1944 02 16 – 1944 05 16

Jonas Lipnickas (po mirties), pasipr. akcijų dalyvis, Šiaulių apskr. ir valsč. 1943-1944 m.

Jonas Liuima, ryšininkas, Utenos apskr. ir valsč. Vytauto apyg. Šarūno rinkt. 1945-1950 m.

Petras Lukošius, ryšininkas, Panevėžio apskr. Ramygalos valsč. 1944-1953 m.

Juozas Marcinkevičius (po mirties), karys, Utenos apskr. Vyžuonų valsč. Vietinė rinktinė 1944 02 16 – 1944 05 15

Juozas Mikutaitis (po mirties), sukilimo dalyvis, Marijampolės apskr. Liubavo valsč. 1941 06 22-28

Kostas Misiūnas (po mirties), ryšininkas, Biržų apskr. ir valsč. 1944-1945 m.

Petras Mockaitis, karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 303 batalionas 4 kuopa 1944 02 16 – 1944 05 15

Stasys Mockevičius (po mirties), partizanas, Tauragės apskr. Batakių valsč. Kęstučio apyg. Rolando būrys 1945-1949 m.

Ona Mockevičiūtė (po mirties), partizanė, Tauragės apskr. Batakių valsč. Kęstučio apyg. Rolando būrys 1946 02 – 1946 07

Pranas Naudžiūnas (po mirties), šaulys, Trakų apskr. Žiezmarų valsč. 1940-1941 m.

Jurgis Padleckis, pogr. organ. narys, Kauno apskr. Seredžiaus valsč. 1940-1944 m.

Juozas Pajaujis (po mirties), partizanas, Lazdijų apskr. ir valsč. Lakūno būrys 1944-1945 m.

(B.d.)

Atsiliepiamus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. 31 41 57.

Primins ateities kartoms

Kuklus kryželis ateities kartoms primins, kad šioje vietoje 1944 m. spalio mėn. nelygioje kovoje žuvo keturi J.Šibailos-Dieduko ir A.Morkūno-Plieno rinktinės Laisvės kovotojai. Dviem sužeistiesiems iš apsupties pavyko išbėgti. Ši vieta reikšminga dar ir tuo, kad čia J.Šibailos-Dieduko ir A.Morkūno-Plieno rinktinės kovotojai patyrė pirmą netektį.

1944 m. spalio mėn. Lyduokių apylinkėje, Žemaitkiemio valsč., Daratkalnio miške, žiemos bunkerį įsikūrė šeši partizanai. Iš jų Rapolas Jakutis, Juozas Baniulis, Mykolas Skarulis, Sarapinas Leiga žuvo, o Petras Baniulis bei Mykolas Dapkus sužeisti pabėgo.

Partizanai buvo išduoti netoli miško gyvenančio N.

(redakcijai pavardė žinoma). Šį kruviną darbą atliko garnizonas ir Žemaitkiemio stribai. Tokia praėjus...

Šiandien aš, Laisvės kovų dalyvio Rapolo Jakučio sūnus Antanas, dėkoju Lyduokių parapijos klebonui Š.Petrauskui už aukotas šv.

Mišias, žuvusiųjų bendražygiui Povilui Jačiūnui už pastangas organizuojant šį renginį, Lyduokių bažnyčios chorui ir visiems dalyvavusiems.

Antanas JAKUTIS
Nuotr. prie pašventinto kryžiaus Daratkalnio miške

Skelbimai

Spalio 5 d. (šeštadienį) Anykščių rajone bus šventinamas kryžius 1945-1946 metais žuvusiems Dragūno būrio partizanams.

10 val. šv. Mišios už žuvusius Anykščių Šv. Mato bažnyčioje. Po šv. Mišių vyksime prie kryžiaus (prie Romuldaivos miško).

Spalio 12 d. (šeštadienį) Vytautiškių r., Lazdijų r., bus šventinamas paminkas Tauro apyg. Geležinio Vilko rinktinės Juozo Karašausko-Liepos būrio partizanams, žuvusiems prieš 55 metus.

11 val. šv. Mišios Krosnos bažnyčioje, po jų vyksime į partizanų žuvusią vietą.

Kviečiame dalyvauti

Kviečiame keliauti

Rugsėjo 27 d. 16 val. "Kaunas-Liepos aviacijos lopšys" (nemokamai).

Rugsėjo 28 d. 8 val. "Kupiškio ir Birkrašto deimantukai". Senienų mušas, Kupiškio marios ir parkas. Birpilis. Astravo dvaras. Privačios alaus yklos, susitikimas su aludariais. Kai-35 Lt.

Rugsėjo 29 d. 8 val. "Pietryčių Žetija". Ringovė, Belvederis, Vozbūkestučio apygardos Vaidoto rinktinės įsimintinos vietos. Veliuona. Vytėvilis. Kaina 22 Lt.

Kiekvieną sekmadienį 10 val. TS salėje aukojamos šv. Mišios lokalba ir sakomas pamokslas.

reiptis: Laisvės al. 39, II a., 1 kab.; (8-37) 321593, mob. (8-689) 1.

ūtina išankstinė registracija. Keisiems į dvi ekskursijas, trečia - kamai. Galima atsiskaityti paku.

Užjaučiame

Užjaučiame

Edmundą STANKEVIČIŲ,
buvusį ilgametį LPKTS Šilutės sk. pirmininką, dėl žmonos Onos mirties.

LPKTS valdyba

Norėčiau, kad atsiliptų **Albina PETRAŠKAITĖ-Birutė** iš Alytaus aps.

Rašyti **Stadaliūtei, Medžiotų 29, Miklonių k., Marijampolės r.** Arba skambinti tel. (8-343) 52519.

Norėčiau gauti informacijos apie Vorkutos sukilimą kitose (ne tik 7-oje) šachtose. Ar buvo streikų 1954-aisiais ir 1955-aisiais metais?

Informaciją siųskite adresu:

Algirdui Jonui KUJALIUI, Jogvilų k., Lyduokių pšt., Ukmergės r.

Prašau atsilipti **Vytautą ADOMAITĮ**, gimusį 1921 09 11 Barkūnų k., Jurbarko r., Juozo ir Onos (Baltrušaitytės) Adomaičių sūnų.

Pažįstančius jį prašau rašyti adresu:

Liudai KUNDROTAITEI, 138 M. Lebeau, Cowansville, Que., Canada J2K-3G6

Lazdijų r., Prapuntų miške, kuriame gyveno **Juozas Čepononis**, laikėsi partizanai. Aš, **Angelė Čepononytė (Vabolienė)**, padėjau partizanams. Norėčiau, kad atsiliptų likę gyvi, kurie pas mus lankėsi ar partizanavo tuose kraštuose, taip pat tvelio pusbroliai **Valungevičiai**.

Skambinkite **Angelei VABOLIENEI** tel. (8-37) 553798.

1944 m. liepos 9 ar 10 d. netoli Alytaus traukdami nuo artėjančio fronto raudonieji partizanai nušovė Alytaus gimnazijos vokiečių kalbos mokytoją atsargos leitenantą **Benių Gintautą, Prano**, gim. 1909 04 30 Marijampolės aps., Krosnos valsč., Tūriškių kaime.

Jei yra žmonių, kurie ką nors žino apie **B.GINTAUTO** žūties aplinkybes, rašykite adresu: **G.Lučinskui, Statybininkų g. 71-23, Alytus**, arba skambinkite tel. (8-614) 70978.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Eduardas Vodzinskas 1928 - 2002

Rugsėjo 21 d., eidamas 75-uosius metus, staiga mirė Geologijos ir geografijos instituto vyresn. mokslinis bendradarbis, gamtos mokslų daktaras Eduardas Vodzinskas.

Velionis gimė 1928 m. liepos 8 d. Kaune. 1952 m. baigė Kauno suaugusiųjų vid. mokyklą. 1945-1946 m. - Vorkutos lagerio politinis kalinys. Grįžęs į Lietuvą dirbo Kauno remonto fabrike šaltkalviu, sandėlininku, įrankininku. 1957 m. baigė Vilniaus universitetą, įgijo inžinieriaus-geologo specialybę. 1970 m. apgynė disertaciją ir įgijo geologijos ir mineralogijos mokslų kandidato (daktaro) laipsnį. Apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino I-ojo laipsnio medaliu, Lietuvos Respublikos Prezidento padėka.

Tie, kurie dirbo kartu su E. Vodzinsku, pažino jo maksimalizmą, nuoseklumą įgyvendinti savo siekius, jo išipareigojimą sau, nuolatinių gyvenimų tuo, ką jis pats ar likimas jam būtų užkrovę. Eduardas buvo užgimęs pedagogas. Būti kartu su jaunuimu Eduardui buvo atgaiva sielai. Jis buvo Jaunųjų geologų sąjūdžio pradininkas ir organizatorius bei metodinis vadovas.

Palaidotas Sudervės kapinėse.

Ona Lekavičiūtė-Stankevičienė 1927-2002

Gimė Alytaus r., Alovės k. Baigusi Alytaus mokytojų seminariją, mokytojo Merkinės vid. mokykloje. Dar besimokydama įsitraukė į partizaninę veiklą - buvo ryšininkė. 1946 m. areštuota. Kalėjo Lukiškių, Leningrado kalėjimuose, Karelijos ir Intos lageriuose. 1953 m. išleista iš lagerio dar 3 m. prabuvo Intoje, tremtyje. 1956 m. su 7 mėn. sūneliu grįžo į Lietuvą. Gyveno Marijampolėje, Šilutėje. Išaugino du sūnus.

Palaidota Karmėlavos kapinėse.

LPKTS Kauno skyrius

Jonas Grigonis 1915-2002

Gimė Švenčionių r., Labanoro apyl. 1944 m. išėjo partizanauti. 1948 m. suimtas. Kalėjo Vorkutoje. 1951 m. iš Molėtų r., Pastovėlio k., į Irkutsko sr. ištrėmta žmona su sūneliu. Paleistas iš kalėjimo nuvyko pas šeimą. Sibire gimė duktė. Grįžę į Lietuvą apsigyveno Molėtų r., Šakių k. Dirbo kolūkyje. Išėjęs į pensiją gyveno Molėtuose. Buvo LPKTS Molėtų sk. narys.

Palaidotas Molėtų naujosios kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukrą ir artimuosius.

LPKTS Molėtų skyrius

Vincas Novikas 1926-2002

Gimė Krosnos k., Lazdijų valsč. Į partizaninę judėjimą įsitraukė 1944 m. Kalniškės mūšyje 1945 m. buvo sunkiai sužeistas. Suimtas ir nuteistas 10 m. kalėti. Kalėjo Taišeto ir kt. lageriuose. Grįžęs į Lietuvą dirbo kolūkiuose staliumi, metalo dirbinių gamykloje. Užaugino 2 dukras.

Palaidotas Vilkaviškio senosiose kapinėse.

LPKTS Vilkaviškio skyrius

Elena Motėjūnienė 1924-2002

Gimė Tumakaimio k., Južintų valsč., Rokiškio aps. 1948 m. ištrėmta į Krasnojarsko sr., Janiseisko r. Grįžusi su šeima į Lietuvą apsigyveno Rokiškyje, dirbo prekyboje. Nuo 1991 m. abu su vyru dainavo tremtinių chore. LPKTS Rokiškio sk. narė nuo 1991 m.

Palaidota Rokiškio kapinėse.

Tepalengvina artimųjų skausmą nuoširdi užuojauta.

LPKTS Rokiškio skyrius